

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Epistola XLII. Gregorii Papae I. Ad Petrvm Siciliae Svbdiaconvm. De iniustis
ponderibus rusticorum, aliisque quamplurimis rebus necessariis, ac de
continentia subdiaconorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

EPISTOLA XLII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM SICILIÆ SVBDIACONVM.

De iniustis ponderibus rusticorum, aliisque quamplurimi
rebus necessariis, ac de continentia
subdiaconorum.

Gregorius Petro subdiacono Siciliæ.

QUOD responsalem tuum tarde dimisimus, paschalis Ioan. diac.
libro 2. cap.
58. vit. festivitatis occupationibus implicati, eum relaxare citius minime valuimus. Causas vero, de quibus indicandum curasti, omnes subtiliter perquirentes, qualiter disposuerimus, inferius cognosces. Cognouimus rusticos ecclesiae vehementer in frumentorum preciis grauari, ita ut instituta summa eis in comparatione abundantia tempore non seruetur. Et voluimus ut iuxta precia publica omni tempore, siue minus siue amplius frumenta nascantur, in eis comparationis mensura teneatur. Frumenta autem quae naufragio pereunt, per omnia volumus reputari, ita tamen ut a te negligentia ad transmittendum minime fiat, ne dum transmittendi tempus negligitur, damnum ex vi-
Nou. conf.
34. apud
Iul. ante-
cel. tio vestro generetur. Valde autem iniquum & iniustum esse prospeximus, ut a rusticis ecclesiae de sextariaticis aliquid accipiatur, & ad maiorem modium dare compellantur, quam in horrea ecclesiae infertur. Vnde & præsenti admonitione præcipimus, ut plus quam decem & octo sextariorum modio nunquam a rusticis ecclesiae frumenta debeant accipi. Nisi forte si quid est quod nautæ iuxta consuetudinem superaccipiunt, quod minui ipsi in nauibus attestantur. Cognouimus etiam in aliquibus massis ecclesiae exactionem iniustissimam fieri, ita ut a septuaginternis semis, quod dici nefas est, conductores exigan-
tur: & adhuc neque hoc sufficit, sed insuper aliquid ex usu iam multorum annorum exigi dicuntur. Quam rem omnino detestamur, & amputari de patrimonio funditus volumus. Sed tua experientia siue in hoc quod per libram amplius, siue in aliis minutis oneribus, & quod ultra ratio-
nis æquitatem a rusticis accipitur, penset: & omnia in sum-
mam pensionis redigat, & prout vires rusticorum por-

Cc iiij

tant, pensionem integrum & pensantem ad septuagena
bina persoluant, & neque siliquas extra libras, neque li-
bram maiorem, neque onera supra libram maiorem exigi
debeant: sed per estimationem tuam, prout virtus suffi-
cit, in summam pensionis crescat, & sic turpis exactio ne-
quaquam fiat. Ne vero post obitum meum hæc ipsa onera,
quæ super pensum illata subtraximus, & in capite pensio-
nis fecimus crescere, iterum in quolibet addantur, & inue-
niantur, & summa pensionis augeri, & onera adiectionis
insuper rustici soluere compellantur; volumus ut securi-
tatis libellos ita de pensionibus facias, quatenus imprimis,
dicens tantam pensionem vnumquemque debere persol-
uere, inibi abiectis siliquis, oneribus, vel granaticis. Quod
autem ex his minutis in vsum rectoris accedebat, volu-
mus ut hoc ex præsenti iussione nostra, ex summa pensio-
nis in vsum tuum veniat. Ante omnia hoc te volumus so-
licite attendere, ne iniusta pondera in exigendis pensioni-
bus ponantur. Sed si qua talia inuenieris, frange, & noua &
recta constitue, quia & filius meus Seruus dei diaconus
iam talia inuenit, quæ & ipsi displicerent, sed licentiam
hæc immutandi non habuit. Super iusta ergo pondera,
præter excepta & vilia cibaria, nihil aliud volumus a colo-
nis ecclesiæ exigi. Præterea cognouimus, quod prima illa-
tio burdationis rusticanos nostros vehementer angustat,
ita ut priusquam labores suos venumdare valeant, compel-
lantur tributa persoluere, qui dum de suo vnde dare non
debeant, non habent, ab auctionariis publicis mutuo ac-
cipiunt, & grauia commoda pro eodem beneficio persolu-
unt, ex qua re fit ut dispendiis grauibus coangustentur.
Vnde præsenti admonitione præcipimus, ut omne quod
mutuum pro eadem causa ab extraneis accipere poterant,
atua experientia ex publico detur, & a rusticis ecclesiæ
paulatim ut habuerint accipiatur, ne dum in tempore
coangustantur, quod eis postmodum sufficere poterat, in
inferendum prius compulsi, vilius vendant, & hoc eis mi-
nime sufficiat. Peruenit etiam ad nos, quod de nuptiis ru-
sticorum immoderata commoda percipientur: de quibus
præcipimus, ut omne commodum nuptiarum vnius solidi
summam nullatenus excedat. Si qui sunt pauperes, etiam
minus dare debeant. Si qui autem diuites, præfati solidi

summam nullatenus transgrediantur: quod nuptiale commodum nullatenus volumus in nostram rationem redigi, sed ad vtilitatem conductorum proficere. Cognouimus etiam quod nonnullis conductoribus morientibus parentes sui non permittuntur succedere, sed res eorum ad usus ecclesiae pertrahuntur: de qua re diffinimus ut parentes morientium, qui in possessione ecclesiae degunt, heredes eis succedere debeant, nec aliquid eis de substantia morientium subtrahatur. Si vero filios paruulos aliquis reliquerit, quo usque ad aetatem talem perueniant, ut substantiam suam regere valeant, personae elegantur cautae, quibus parentum eorum res tradi debeant ad custodiendum. Cognouimus etiam quod si quis ex familia culpam fecerit ecclesiae, non in ipso, sed in eius substantia vindicatur: de quare praeципimus, ut quisquis culpam fecerit, in ipso quidem ut dignum est vindicetur. A commodo autem eius omnino abstineatur: nisi forte parum aliquid, quod in usum executoris qui ad eum transmissus fuerit proficere possit. Cognouimus etiam, quia quotiens conductor aliquid colono suo iniuste abstulerit, hoc quidem a conductore exigitur, sed ei non redditura quo ablatum est: de qua re praeципimus, ut quidquid violenter cuilibet ex familia ablatum fuerit, ipsi restituatur cui ablatum est, & vtilitati nostrae non proficiat, ne nos ipsi autores violentiae esse videamus. Præterea volumus, ut si quando eos qui in obsequio sunt experientiae tuæ in aliquibus causis quæ sunt extra patrimonium transmittas, parua quidem commoda ex eis accipiant, sed tamen ita ut in eorum vtilitatem proficiant: quia nos saccum ecclesiae ex lucris turpibus non sumus inquinari. Iubemus etiam ut hoc experientia tua summopere custodiat, ut per commodum conductorum in massis ecclesiae nunquam fiant, ne, dum commodum queritur, conductorum frequenter mutentur, ex qua commutatione quid aliud agitur, nisi ut ecclesiastica prædia nunquam colantur? Sed ipsa etiam libellatica, prout summa pensionis fuerit, moderentur. Per cellas & cellaria non plus de massis ecclesiae te accipere volumus, nisi quantum consuetudo est: tua autem quæ comparari iussimus, ab extraneis comparentur. Peruenit autem ad nos, tres libras auri Petro conductori de Subpatriana iniuste ablatas: de

Grat. 16.
qu. 6. cap.
Iuo p. 16.
cap. 81.

Grat. 16.
qu. 1. c.
cognoci-
mus.

qua causa Fantinum defensorem subtiliter require, & si manifeste, iniuste, & incompetenter ablatæ sunt, sine aliqua tarditate restitue. Cognouimus etiam rusticos, burdationem, quam iam ab eis exactam Theodosius minime persoluerat, iterum dedisse, ita vt in duplo exacti sint. Quod ideo factum est, quia eius substantia ad debitum ecclesiæ non sufficiebat. Sed quoniam per filium nostrum Seruumdei diaconum edocti sumus, quod ex rebus substantiæ eius possit hoc ipsum damnum sufficienter resarciri, volumus quingentos septem solidos eisdem rusticis sine aliqua imminutione restitui, ne in duplo videantur exacti. Si autem supra damnum rusticorum etiam quadraginta solidi de rebus Theodosii remanent, quos & apud te diceris habere, volumus vt filiæ eius reddantur, vt res suas, quas in pignore dederat, recipere debeat. Cui etiam Battiolam patris sui restitui volumus. Campanianus gloriosus magister militum duodecim solidos annuos Ioanni notario suo reliquerat ex massa Varronianæ, quos dare te annis singulis sine aliqua dubitatione præcipimus nepti Eupli conductoris, quamuis omne mobile eiusdem Eupli perceperit, exceptis dumtaxat solidis: dare etiam de solidis illius te volumus solidos vigintiquinque Suppositiorum aliquod argenteum, pro vno solido dicitur esse oppositum, & calix pro sex solidis dicitur esse oppositus. Interrogato domino secretario, vel aliis qui scire possunt, debitum recipe, & vascula præfata restitue. Agimus autem gratias solicitudini tuæ, quia de causa fratris mei præcepi tibi vt argentum illius transmittere debuisses, & sic obliuioni mandasti, ac si tibi aliquid ab extremo mancipio tuo diceretur, quod iam vel modo non experientia, sed negligentia tua studeat implere, vel quidquid eius apud Antoninū fuisse cognoueris sub omni velocitate retransmitte. De causa Salpingi Iudæi epistola aliqua est inuenta, quam tibi fecimus transmitti, vt eam relegens, & subtiliter causam eius, vel viduæ cuiusdam, quæ in eodem negotio dicitur implicata cognoscens, de quinquaginta vno solidis qui reddi debere noscuntur, sicut iustum tibi fuerit vi-
sum, responsum facias: ita vt res alienæ iniuste nullo modo a creditoribus defraudentur. Antonino medietas legati sui data est, medietas redimetur; quam medietatem ex

com-

communi substantia ei voluimus adimpleri, & non solum ei, sed etiam defensoribus & peregrinis, quibus legati titulo aliquid dereliquit, & familiæ legatum persolui volumus, quod tamen ad nos pertinet. Collecta ergo ratione pro nostra parte, id est, pro nouem vnciis persolue. De solidis ecclesiæ Canisinae volumus vt aliquid clericis eiusdem ecclesiæ largiaris, quatenus & ii qui nunc inopiam patiuntur, sustentatione aliquam habeant. Et si illic Deus voluerit ordinari episcopum, habeat vnde subsistat. De lapsis sacerdotibus vel Leuitis, vel quolibet ex clero, obseruare te volumus, vt in rebus eorum nulla contaminatione miscearis:

Grat. 16. qu.
6. c. 5. Iuo
p. 6. cap.
380.

sed pauperrima regularia monasteria require, quæ secundum Deum viuere sciuntur, & in eisdem monasteriis ad poenitentiam lapsos trade, vt res lapsorum in eodem loco proficiant, in quo agere poenitentiam traduntur: quatenus ipsi ex rebus illorum subsidium habeant, qui de corruptione eorum solitudinem gerunt. Si vero parentes habent, res eorum legitimis parentibus dentur, ita tamen vt eorum stipendium, qui in poenitentiam dati fuerint, sufficienter debeat procurari. Si qui vero ex familia ecclesiastica sacerdotes, vel Leuitæ, vel monachi, vel clerici, vel quilibet alii lapsi fuerint; dari eos in poenitentiam volumus, sed res eorum ecclesiastico iuri non subtrahi. Ad

* al. pcc-
nitent-
dum vsum tamen suum accipient vnde ad * poenitentiam subsistant: ne, si nudentur, locis in quibus dati fuerint onerosi sint. Si qui parentes in possessione habent, ipsis res eorum tradendæ sunt, vt in ipsis iura ecclesiæ conser-

Grat. dist.
35. cap. 1.
Pan. libro
3. cap. 89.

uentur. Ante triennium subdiaconi omnium ecclesiæ Siciliæ prohibiti fuerant, vt more Romanæ ecclesiæ nullatenus suis vxoribus miscerentur. Quod mihi dum atque incompetens videtur, vt qui vsum eiusdem continentia non intuerit, neque castitatem ante promisit, compellatur a sua vxore separari, atque per hoc, quod absit, deterius cadat. Vnde videtur mihi vt a præsenti die episcopis omnibus dicatur, vt nullum subdiaconum facere presumant, nisi qui se victurum caste promiserit: quatenus & præterita mala quæ per propositum mentis appetita non sunt, violenter non exigantur, & futura caute caueantur. Qui vero post eamdem prohibitionem, quæ ante triennium facta est, continenter cum suis vxoribus vixerunt,

Concil. Tom. 13.

D d

laudandi atque remunerandisunt, & vt in bono sic permaneant, exhortandi. Eos autem qui post prohibitionem factam se a suis vxoribus continere noluerint, nolumus promoueri ad sacram ordinem: quia nullus debet ad ministerium altaris accedere, nisi cuius castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata. Liberato negotiatori, qui se ecclesiæ commendauit, qui habitat in massa Cinciana, annuam continentiam a te volumus fieri. Cuius continentiae summam ipse aestima, quanta esse debeat, vt renuntiata nobis in tuis possit rationibus imputari. De praesenti vero inductione, vt iam a filio nostro Seruodei diacono percepi, Fantinum defensorem Ioannes monachus quidam moriens in sex vncias heredem dimisit; cui hoc quidem quod dimissum est trade, sed contestare eum vt hoc facere ulteriori non presumat. Sed pro labore suo statue quid accipiat, vt ei vacuus labor suus esse non debeat, & hoc meminerit, vt qui ecclesiæ stipendiis subsistit, ad lucra propria non anhelet. Si quid vero sine peccato, sine appetitu concupiscentiæ, per eos qui causas ecclesiæ agunt ad ecclesiam venerit, dignum est vt ex labore suo ipsi vacui esse non debeat: sed nostro seruetur iudicio, qualiter debeat remunerari. De argento Rusticiani causam subtiliter require, & quidquid tibi iustum videtur exequere. Alexandrum virum magnificentum admone, vt causam suam cum sancta ecclesia decidere debeat. Quod si facere forte neglexerit, eamdem causam cum timore Dei, honestate seruata, vt potes, exequere. In qua re etiam largiri te volumus aliquid, & si potest fieri, quod aliis dandum est, ipsi relaxetur: dummodo causam, quam nobiscum habet, exerceat. Donationem ancillæ Dei, quæ lapsa est, & in monasterio data, omni postposita tarditate restitue: quatenus ipse locus, vt superius dixi, rerum eius stipendia habeat, qui eius sollicitudinis labores portat. Sed & quidquid ab aliis ex eius substantia tenetur, recollige, & monasterio præfato trade. Pensiones xenodochii de via noua quantas mihi indicasti, quia apud te habes, nobis dirige. Actionario autem, quem in eodem patrimonio deputasti, prout tibi videtur, ei aliquid largire. De ancilla Dei, quæ cum Theodosio fuit, Extranea nomine, videtur mihi vt ei continentiam facias, si utile conspicis: aut certe donationem, quam

EPISTOLARVM LIBER I. 211

fecit, reddas. Domum monasterii, quam Antonius datus triginta solidis a monasterio tulerat, receptis solidis omni postposita tarditate restitue. Amulas onychinas requisita subtiliter veritate restitue, quas per portitorem præsentium transmitte. Saturninum, si vacat, & occupatus apud te non est, ad nos dirige. Felix conductor dominæ Campaniæ, quem liberum reliquerat, atque esse indiscutsum iusserat, dixit sibi a Maximo subdiacono septuaginta duos solidos ablatos: pro quibus dandis asseruit, quia omnes res suas quas in Sicilia habuit, vel venumdedit, vel oppo- suit. Sed scholastici dixerunt, quod de fraudibus indiscut- sus esse non potest. Dum tamen ad nos de Campania re- uerteretur, facta tempestate mortuus est: cuius te volu- mus vxorem & filios requirere, & quidquid opposuerat vel vendiderat opposita absolue, & de venditis precium restitue, & insuper eis aliquod alimentum præbe: quia Ma- ximus eum in Siciliam miserat, & ibi ei que afferebat, abs- tulerat. Cognosce ergo quæ ablata sunt, & vxori filiis- que eius sine aliqua mora restitue. Hæc omnia solcite re- lege: omnemque illam familiarem tuam negligentiam postpone. Scripta mea ad rusticos quæ direxi, per omnes massas fac relegi; vt sciant quid sibi contra violentias de- beant defendere ex auctoritate nostra, eisque vel authen- tica vel exemplaria eorum dentur. Vide vt omnia absque imminutione custodias: quia de his quæ tibi pro seruanda iustitia scribo, ego absoluor: & tu si negligis, obligaris. Ter- ribilem iudicem considera venientem, & deaduentu illius nunc tua conscientia contremiscat, ne tunc sine causa iam timeat, cum coram illo cælum & terrat tremuerit. Audisti quod volo: vide quid agas.

EPISTOLA XLIII.
GREGORII PAPÆ I.
AD EPISCOPOS PER ILLYRICVM.

Vt episcopi ab hostibus expulsi suscipiantur & alantur.

Gregorius uniuersis episcopis per Illyricum.

JOBINVS excellentissimus vir, filius noster, præpositus per Illyricum, scriptis suis nobis indicasse dignoscitur, ad se sacris apicibus destinatis iussum fuisse, episcopos, quos

Concil. Tom. 13.

Dd ij